ULKOASIAINMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
OIK-20 Kaija Suvanto

LAUSUNTO

02.05.2016

HEL7W0523-7

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle

Viite
HE 63/2016 vp

Asia
HE Euroopan neuvoston erioikeuksista ja vapauksista tehdyn yleissopimuksen kolmannen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi lisäpöytäkirjan voimaansaattamisesta

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan neuvoston erioikeuksista ja vapauksista vuonna 1959 tehdyn kolmannen lisäpöytäkirjan ja siihen sisältyvää välitystuomion vahvistamismenettelyä koskevan varauman.

Kolmas lisäpöytäkirja koskee Euroopan neuvoston kehityspankin oikeudellista asemaa sekä pankin ja sen toimielinten ja henkilökunnan erioikeuksia ja vapauksia. Pöytäkirja sisältää erityisesti määräykset toimivaltaisista tuomioistuimista ja välimiesmenettelystä, oikeudenkäyntiin liittyvästä koskemattomuudesta, omaisuuden ja varojen loukkaamattomuudesta, takavarikoinnista ja ulosotosta, toimitilojen ja arkiston loukkaamattomuudesta, varojenkäytöstä, verovapauksista. Kolmas lisäpöytäkirja on tullut kansainvälisesti voimaan vuonna 1963.

Euroopan neuvoston kehityspankki oli alun perin nimeltään asutusrahasto. Asutusrahasto perustettiin Euroopan neuvoston osasopimuksella 16.4.1956 ja Suomi liittyi siihen 13.5.1991. Asutusrahaston ensisijaisena päämääränä oli edesauttaa Euroopan pakolaisongelman ratkaisua toisen maailmansodan jälkeen. Vuonna 1994 asutusrahasto muutti nimensä, jolloin siitä tuli "Euroopan neuvoston sosiaalisen kehityksen rahasto". Vuonna 1999 rahasto muuttui pankiksi ja nimi muutettiin nykyiseen muotoonsa Euroopan neuvoston kehityspankiksi. Pankilla on 41 jäsenmaata Euroopassa. Pankki sijaitsee Pariisissa. Suomen sijoittama pääoma pankkiin on 1,275 prosenttia.

EN kehityspankki rahoittaa hankkeita, joilla on sosiaalinen ulottuvuus ja jotka vahvistavat Euroopan sosiaalista yhtenäisyyttä erityisesti koulutuksen, terveyden, sosiaalisen asuntotuotannon ja työllisyyden alalla. Työllisyyttä pankki tukee erityisesti lainoittamalla pieniä ja keskisuuria yrityksiä sekä mikroyrityksiä. Lainanannon erityisiä painopistealueita ovat Itä- ja Kaakkois-Euroopan maat. Viime vuosina erityisesti sosiaalinen asuntotuotanto on noussut keskiöön vastaamaan maahanmuuton haasteisiin Euroopassa.

Kun Suomi liittyi kehityspankkiin vuonna 1991, ei pankin perussäännössä ollut velvoitetta liittyä erioikeuksia koskevaan kolmanteen lisäpöytäkirjaan. Myöhemmin vuonna 1999 pankin perussääntöön kirjattiin tällainen velvoite. Tästä johtuen Suomen hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että myös Suomi liittyisi kolmanteen lisäpöytäkirjaan. Euroopan neuvoston sihteeristö ja kehityspankin johtaja ovat myös kehottaneet jäsenmaita hyväksymään lisäpöytäkirjan viipymättä.

Postiosoite
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO

Laivastokatu 22

Vaihde
+358-(0)295-350 000

Telefax
+358-(0)9-629 840

Lisäpöytäkirjan merkitys Suomen verotuksen kannalta

Lisäpöytäkirja sisältää joitakin vero- ja tullivapauksia, joiden julkistaloudelliset vaikutukset ja muut taloudelliset vaikutukset olisivat kuitenkin hyvin vähäisiä. Pankilla ei ole Suomessa toimipistettä eikä sellaista merkittävää toimintaa, josta olisi odotettavissa verotuloja, joten pankin verovapaudella ja tullivapauksilla ei olisi valtion- tai kunnallistalouden kannalta merkitystä. Pankin kannalta verovapaus voisi aktualisoitua lähinnä sen mahdollisesti Suomessa tekemien hankintojen ALV-vapautuksina.

Lisäpöytäkirjan erioikeudet ja vapaudet koskisivat käytännössä hyvin rajattua henkilöpiiriä Suomessa. Suomen verotuksen näkökulmasta erioikeuksia ja vapauksia nauttisivat Suomen jäsenet pankin hallintoneuvostossa (1) ja johtokunnassa (1) sekä suomalaiset pankin työntekijät, joita on tällä hetkellä ulkoasiainministeriön saamien tietojen mukaan yksi. Pöytäkirja vapauttaa pankin johtajan ja virkamiehen pankilta saamat palkat ja palkkiot Suomen verotuksesta. Koska pankin maksamat palkat ja palkkiot eivät ole tuloverolain mukaan Suomesta saatua tuloa, niin pankissa työskentelevän henkilöstön palkka ei ole nykyisinkään Suomessa rajoitetusti verovelvolliselle maksettuna veronalaista tuloa Suomessa. Näiltä osin lisäpöytäkirjan hyväksyminen ei muuta nykytilaa. Hallintoneuvoston ja johtokunnan suomalaisjäsenille maksettavat palkkiot olisivat sopimuksen verovapautuksia koskevasta 10 artiklasta huolimatta edelleen veronalaista tuloa Suomessa, koska sopimuksen 12 artiklan mahdollistaa palkkioiden verottamisen edustajan kotimaassa. Nykytila ei siten muuttuisi tältäkään osin.

Välitystuomion vahvistamismenettelyä koskeva varauma

Sopimus sisältää määräyksen välimiesmenettelystä, jossa ratkaistaan riidat, jotka johtuvat pankin ja sen jäsenvaltion tai jäsenvaltion hyväksymän muun lainanottajan välisestä laina- tai takuusopimuksesta. Välitystuomiot pannaan täytäntöön pankin jäsenvaltioiden alueella noudattaen siellä täytäntöönpanoon sovellettavaa menettelyä. Ennen täytäntöönpanoa välitystuomio on kuitenkin vahvistettava. Välitystuomio vahvistetaan noudattaen täytäntöönpanovaltiossa tavanomaisesti noudatettavaa menettelyä, mutta vahvistamiselle on sopimuksessa asetettu kuitenkin joitakin sisällöllisiä vaatimuksia. Vahvistamisessa on 1) tarkistettava tuomion aitous, 2) että tuomio vastaa pankin lainaehtojen toimivalta- ja menettelymääräyksiä sekä 3) ettei tuomio ole ristiriidassa kyseisessä maassa annetun lainvoimaisen tuomion kanssa. Lisäksi valtion on sitoutuessaan lisäpöytäkirjaan ilmoitettava muille osapuolille, mikä viranomainen on kansallisen lain mukaan toimivaltainen suorittamaan vahvistamisen.

Suomen lainsäädäntö ei tunne edellä selostetun kaltaista vahvistusmenettelyä. Välitystuomion täytäntöönpano Suomessa edellyttää kuitenkin sitä, että käräjäoikeus hakemuksesta määrää tuomion pantavaksi täytäntöön. Säännökset Suomessa tai vieraassa valtiossa annetun välimiestuomioistuimen tuomion täytäntöönpanosta säädetään välimiesmenettelylaissa (43 – 45 § sekä 54 – 55 §). Suomessa sovellettavat säännökset välitystuomion täytäntöönpanosta perustuvat ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehtyyn New Yorkin yleissopimukseen (SopS 7 ja 8/1962). New Yorkin yleissopimus on laajalti ratifioitu (156 osapuolta). Lisäpöytäkirjan 3 artiklan 2 kohdassa määrätty vahvistamismenettely ei ole yhdenmukainen New Yorkin yleissopimuksen eikä siten myöskään Suomen lainsäädännön kanssa. Lisäpöytäkirjan määräyksen voimaansaattaminen edellyttäisi näin ollen kansallisen lainsäädännön muuttamista. On erittäin epätodennäköistä, että lisäpöytäkirjassa tarkoitetun välitystuomion täytäntöönpanoa tultaisiin hakemaan Suomessa. Kansallisen lainsäädännön muuttaminen ja New Yorkin yleissopimuksesta poikkeaminen silmällä pitäen sellaista tilannetta, joka ei todennäköisesti milloinkaan toteudu, ei ole tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Suomi tekisi lisäpöytäkirjan 3 artiklan 2 kohtaan varauman, jonka perusteella välitystuomion vahvistamista koskeva sopimuksen 3 artiklan 2 kohta ei sitoisi Suomea. Tästä seuraisi, että lisäpöytäkirjassa tarkoitetut välitystuomiot – tilanteessa, jossa tällaista välitystuomiota haettaisiin täytäntöönpantavaksi Suomessa – pantaisiin täytäntöön lisäpöytäkirjassa määrätyn menettelyn sijaan noudattaen välimiesmenettelylaissa säädettyä menettelyä. Varaumassa viitattaisiin New Yorkin yleissopimukseen ja Suomen välimiesmenettelylakiin ja todettaisiin, että välitystuomion täytäntöönpanoa koskeva hakemus olisi toimitettava käräjäoikeuteen. Myös Ruotsi on tehnyt kyseistä määräystä koskevan varauman.

Liitteet -

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Oikeuspalvelu
OIK-20 Kaija Suvanto

Asiasanat	DIPLOMAATTISET ERIOIKEUDET JA VAPAUDET, VALTIOSOPIMUKSET, EN
Hoitaa	**OIK-20**
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	OIK-01; OIK-10; OIK-40; POL-40

Laatija jakanut